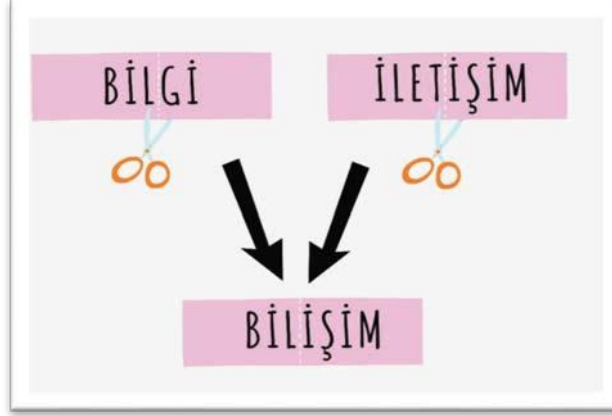

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ İÇİN TEMEL KAVRAMLAR

BİLGİ NEDİR? Öğrenme, araştırma ya da gözlem yoluyla elde edilen gerçeklere bilgi denir.

İLETİŞİM NEDİR? Bilginin bir göndericiden bir alıcıya aktarılma sürecidir.

TEKNOLOJİ NEDİR? İnsanoğlunun tasarlayarak ürettiği her türlü faydalı, faydasız veya zararlı alet ve araçlardır.

Bilişim Teknolojileri Nedir? Bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel basılı ve yazılı araçlardır.

BT : Bilişim Teknolojilerinin kısaltmasıdır. Bazı kaynaklarda «Bilişim Teknolojileri» yerine «Bilgi ve İletişim Teknolojileri» de kullanılmaktadır.

Bilişim Teknolojilerinin Faydaları

- Bilgiye kolay ve hızlı bir şekilde ulaşmayı sağlar.
- İletişim ve hızlı haberleşmeyi sağlar.
- Maliyeti azaltır ve verimliliği artırır.
- Bilginin kolay ve güvenli bir şekilde saklanmasını sağlar.
- Zamandan tasarruf sağlar.
- Hayatı kolaylaştırır.

Bilgisayar Kullanırken Beden Sağlığı İçin;

- Dik oturmalı,
- Yüksekliği, bel bölümü ayarlanabilir sandalye tercih edilmeli.
- Dirsekler dik durmalı.
- Özellikle öğrenciler için her 30 dakika da bir ara verilmeli

Bilgisayar Kullanırken Göz Sağlığı için;

- Ekran 50-70 arasındaki uzaklıkta olmalı
- Ekranın üst bölümü ile göz aynı hizada olmalı
- Ortamdaki aydınlığa dikkat edilmeli ve ekrana doğrudan özellikle gün ışığı gelmemeli
- Ekran parlaklığı ayarlanmalı
- Eğer gözlük kullanıyorsanız filtrelili cam tercih edilmeli
- 15-20 dakika da bir gözler ekranda daha uzakta bir yere 10 saniye bakarak dinlendirilmeli

BİLGİSAYARLAR NASIL ÇALIŞIR?

Bilgisayarı iki başlık altında inceleyebiliriz.

1) DONANIM

Bilgisayarın elle tutulup, gözle görülebilen parçalarına **Donanım** denir. Bilgisayar kasanının içinde yer alan birimlere İç(dahili), dışındakilere ise Dış(harici) donanım denir.

2) YAZILIM

Bilgisayar donanımının istenilen amaçlar doğrultusunda çalıştırılmasıyla kullanıcının bilgisayarda istediği işlemleri yapabilmesini sağlayan programlardır. İki tür yazılım çeşidi vardır:

- a) İşletim sistemleri
- b) Uygulama yazılımları

DOSYALAR VE TEMEL İŞLEMLER

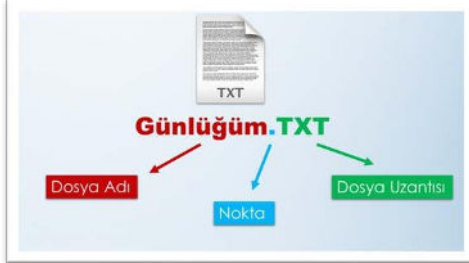
Bilgisayarda bilgilerin kaydedildiği birimlere **dosya** adı verilir. Dosya içerisindeki bilgi; resim, yazı, çizim, ses gibi her şey olabilir.

Yazılımlar ürettiği bilgileri dosyalarda saklar. Örneğin çizdiğimiz bir resme daha sonra bakmak istiyorsak onu bir dosyada saklamamız gerekir.

Dosyaları defterlerimiz gibi düşünebiliriz.

Dosya Yapısı:

Bir dosya ismi **3** kısımdan oluşur.

Dosya Adı

- Dosyaya kendimizin verdiği isimdir. Bu isim ile dosya içerisinde ne olduğunu dosyayı açmadan bilebiliriz.
- Örneğin, **Anneler Günü Şiiri.txt** dosyasında anneler gününe ait bir şiir olduğunu açmadan anlayabiliriz.
- Dosya isminde aşağıdaki karakterleri kullanamayız.

Nokta

- Dosya adı ile dosya uzantısı ayıran işaretir. Tüm dosyalarda bulunur.

İstiklal Marşı • mp3

Dosya Uzantısı

- Dosyanın türünü, hangi yazılım tarafından oluşturulduğunu ve açabileceğini gösteren kısımdır.
- Genellikle **3 harften** oluşur. Bu harfler dosya türünün **İngilizce** karşılığının kısaltmasıdır.
- Örneğin şiir yazdığımız bir dosyanın uzantısı **TXT** dir, TXT uzantısı **TEXT** kelimesinin kısaltılmış hali olup **yazı** anlamına gelir.

En Çok Kullanılan Dosya Uzantı Çeşitleri

Resim Dosya Uzantıları	JPG	BMP
	PNG	GIF
Müzik Ses Dosya Uzantıları	MP3	WMA
	WAV	AAC
Video Dosya Uzantıları	MP4	WMV
	AVI	MPG
Belge Dosya Uzantıları	DOC	PDF
	DOCX	TXT
Diğer Dosya Uzantıları	RAR	EXE
	HTML	APK

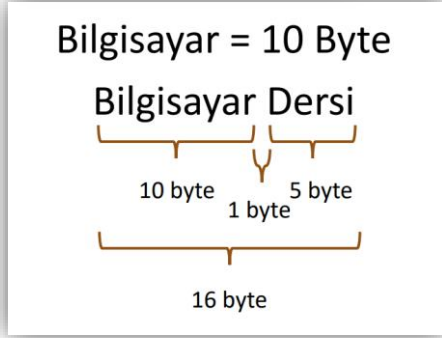
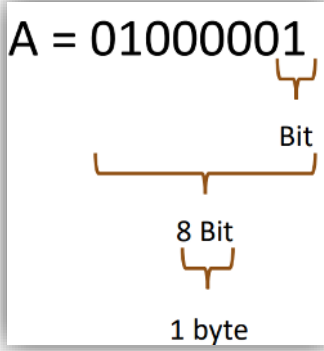
Klasör Nedir?

Ortak bir özelliğe sahip dosyaları bir arada bulunduran birimlere klasör (dizin) denir. Klasörleri günlük hayatımızda kullandığımız dosya klasörlerine benzetebiliriz. Nasıl ki alışveriş merkezlerinde **binlerce** ürün içerisinden almak istediğimizi reyonlar sayesinde **kolayca** bulabiliyorsak klasörler de dosyalarımızı gruplamamızı ve dilediğimizde kolayca ulaşmamızı sağlar. Bir klasör içerisinde birden fazla klasör yer alabilir. Örneğin Oyunlar klasörü içerisine Savaş Oyunları, Zeka Oyunları, Yarış Oyunları ve Spor Oyunları klasörleri ekleyebiliriz.

Önemli Notlar

- Bir klasör içerisinde aynı ada ve uzantıya sahip birden fazla dosya olamaz.
- Bir klasör içerisinde aynı isme fakat farklı uzantıya sahip dosyalar bulunabilir. Örneğin, Çanakkale.avi filmi ile Çanakkale.txt şiiiri aynı klasörde bulunabilir.
- Bir klasör içerisinde aynı ada sahip başka bir klasör bulunamaz.
- Dosya ve klasör adlarında büyük/küçük harfler aynı kabul edilir. Örneğin ÇANAKKALE.TXT ile Çanakkale.txt dosyaları aynıdır.
- Bazı donanımlar üzerinde birden fazla sürücü oluşturulabilir, örneğin tek bir sabit disk C: ve D: şeklinde 2 sürücüye ayrılabilir.

Bilgisayar Kapasite Birimleri ve Sembolleri

Bilgisayarda bilgileri depoladığımız ortamların belli bir **depolama kapasitesi** vardır. Bu kapasiteler **bazı ölçü birimleri** ile ifade edilir. Bilgisayardaki en küçük kapasite ölçü birimi **BİT**'tir. Bilgisayardaki **kayıt ortamlarında** tüm bilgiler **0 ve 1** 'lerden oluşan **8 haneli kodlarla** saklanır.

- 8 Bit = 1 Byte
- 1024 Byte = 1 Kilobyte (kB)
- 1024 KB = 1 Megabyte (MB)
- 1024 MB = 1 Gigabyte (GB)
- 1024 GB = 1 Terabyte (TB)

E-DEVLET'İN YARARLARI NELERDİR?

- ★ Zamandan kazanç sağlanır.
- ★ Maliyetler düşer, verimlilik, hayat kalitesi ve memnuniyet artar.
- ★ Kağıt bağımlılığı ve kullanımı azalır.
- ★ Var olan bilgilere istediğiniz yer ve ortamda ulaşmayı sağlar.
- ★ Hem devlet hem de vatandaş için karar almada kolaylık ve hız sağlanır.

E-Devlet siteleri

www.turkiye.gov.tr

www.eba.gov.tr

<https://eokulyd.meb.gov.tr/>

<https://enabiz.gov.tr/>

ETİK DEĞERLER

Etik: Etik; doğru ile yanlış, haklı ile haksız, iyi ile kötüyü, adil ile adil olmayı ayırt etmek, bunun sonucunda da doğru, haklı, iyi ve adil olduğuna inandığımız şeyleri yapmaktır.

İnternet Etiği: İnternet üzerinde iletişimde bulunurken doğru ve ahlaki olan davranışlarla, yanlış ve ahlaki olmayan davranışları belirleyen kurallar bütünüdür. İnternet etiği, gerçek hayatta insanlara gösterdiğiniz saygı ve nezaketin internet ortamında da gösterilmesidir.

İnternet Etiği İle İlgili Örnek Bazı Davranışlar;

- İnterneti, insanlara zarar vermek için kullanmamalıyız.
- Başkalarının internette yaptığı çalışmalara engel olmamalıyız.
- Başkalarının gizli ve kişisel dosyalarını internet yoluyla çalmamalıyız.
- Parasını ödemediğimiz yazılımları kopyalayıp kendi malımız gibi kullanmamalıyız.
- Başkalarının elektronik iletişim kaynaklarını izinsiz kullanmamalıyız.
- Tasarladığımız programların doğuracağı sonuçları önceden düşünmeliyiz.
- Elektronik iletişim ortamını başkalarının haklarına saygı göstererek kullanmalıyız.

SANAL ORTAMDA DİKKAT ETMEM GEREKENLER LİSTESİ

- İnternette sohbet ederken, mesaj panosuna mesaj gönderirken, adınız, soyadınız, adresiniz, telefon numaranız gibi kişisel bilgilerinizi ve kredi kartı numaranızı asla vermeyin.
- Diğer kişilere internette kullandığınız adınızı ya da parolanızı söylemeyin.
- Web sitesinin "Güvenlik Politikası"na bakın ve sitenin sizden istediği bilgileri ne amaçla kullanacağını öğrenin.
- İnternette ailenizle birlikte gezin. Eğer ailenizin zamanı uygun değilse, ziyaret ettiğiniz siteleri ailenize söyleyin.
- Ziyaret ettiğiniz sitenin "Güvenlik Politikası"nı ailenize söyleyin. Böylece siz ve aileniz, sizin hakkınızda istenen bilgilerin, sitede ne amaçla kullanılacağı konusunda bilgi sahibi olacaksınız.
- Bir aktiviteye ya da oyuna katılabilmemiz için sitenin çok fazla kişisel bilgiye ihtiyacı yoktur. Bu nedenle gereğinden fazla bilgi vermeyin, gerekirse siteyi terk edin.
- Bazı insanların kötü niyetli olabileceklerini ve çocuk olmadıkları halde çocuk gibi davranabileceklerini unutmayın. Bu nedenle İnternette tanıştığınız kişileri ailenize söyleyin..
- Ayrıca yeni tanıştığınız kişilerden aldığınız mesajları ailenize gösterin ve onların onayı olmadan bu mesajlara cevap vermeyin.
- Ailenize sormadan İnternet aracılığıyla hiçbir şey satın almayın ve hiçbir koşulda kredi kartı numarası vermeyin.
- Ailenizle konuşmadan İnternet aracılığıyla sorulan sorulara cevap vermeyin. Hiçbir formu doldurmayın ya da hiçbir yarışmaya katılmayın. Ayrıca girdiğiniz sitenin bir güvenlik politikası olup olmadığını kontrol edin ve verdiği bilgilerin başkaları ile paylaşılmayacağı konusunda güvence verip vermediğine bakın. Aksi halde hiçbir şekilde kişisel bilgi vermeyin.
- İnternette hiçbir tartışmaya ya da kavgaya katılmayın. Eğer biri sizinle tartışmaya ya da kavgaya yeltenirse, ona cevap vermeyin ve ailenizi konudan haberdar edin.

- Eğer birisi yapmamanız gereken bir şeyi yapmanızı isterse, ailenize söyleyin.
- Ailenizin onayı olmadan internette tanıştığınız hiç kimseyi aramayın.
- Aileniz yanınızda olmadan ve onaylamadan internette tanıştığınız kimseyle buluşmayın.
- Eğer hoşlanmadığınız bir şeye rastlarsanız ya da ailenizin, sizin görmenizden hoşlanmayacağını düşündüğünüz bir şeye rastlarsanız, geri tuşuna basın ya da oturmudan çıkın.
- Eğer bazı kişilerin çocuklara söylenmemesi gereken bir şey söylediğine rastlarsanız ailenize söyleyin.
- İnternette ilgili konular hakkında hiçbir şeyi ailenizden saklamayın.
- Eğer birisi size resim gönderir, gitmemeniz gereken bir siteyi ziyaret etmenizi önerir ya da uygun olmayan bir dille konuşmayı önerirse, ailenizi durumdan haberdar edin.
- İnternette tanıştığınız kimseye, ailenizin izni olmadan hiçbir şey göndermeyin.
- Eğer İnternette tanıştığınız birisi size herhangi bir şey gönderirse ailenize söyleyin.
- İnternette iyi bir dil kullanın ve nazik olun.
- Sadece şaka yapıyor olsanız bile kimseyi korkutmayın ya da tehdit etmeyin.
- Ailenizin sizin güvenliğinizi ve sağlığını düşündüklerini bilin. Bilgisayar ve internet konusundaki kurallara uyma konusunda ailenizle işbirliği içinde olun ve İnternet yüzünden başınıza ne gelirse gelsin ailenize söyleyin.

İnternette yaptığımız hiçbir şey kaybolmaz. **Buna DİJİTAL AYAK İZİ** denir. Dijital ayak izi, bir kullanıcının dijital ortamdaki etkinliklerinin, eylemlerinin veya işlemlerinin benzersiz bir veri izidir.

DİJİTAL YURTTAŞLIK

Yurttaş(vatandaş): aynı yurt üzerinde yaşayan, bir yurda yurttaşlık bağıyla bağlı bulunan kimselerden her biri.

